

hållas enhälleliga Songer och thoner som komma öfuerenz mz then Songen som brukas i Domkyrkan. — (citerat efter O. Holmström: Linköpings Domkapitels arkiv s. 148.

Efter mönstret, som Laurentius Petri givit i Ärkestiftet och som Petrus Benedicti under mer än tio år kunnat studera under sin Uppsalatid, har han som biskop i Linköping synbarligen velat öva kontroll över kyrkosången i stiftet, och gjort domkyrkan, liksom under medeltiden, till den normerande kyrkan. Men till hjälp för prästerna ute i stiftet måste ju den riktiga musiken upptecknas, och det är resultatet av Petrus Benedicti episkopala verk inom kultsången som föreligger i Rumskullahandskriften.

Den visar att han förstått att å ena sidan troget bevara den gamla från medeltiden nedärvda traditionen för stiftet och å den andra sidan varsamt infoga det nya, som tiden krävde.

Hs är en föregångare till de tryckta sångböckerna LCU och LCW och koralböckerna och visar huru man sökte hjälpa sig till rätta med kultsången ute i stiftet vid tidpunkten för Uppsala möte och årtiondena därefter.

Arthur Adell.

Efterskrift.

Sedan ovanstående nedskrevs har jag haft tillfälle att på ort och ställe genomse dels den ovan omnämnda Hässlebyhandskriften (Hb) i Vadstena landsarkiv; den har tidigare uppmärksammats av kyrkoherde F. M. Allard; och dels en musikhandskrift som överlämnats till Linköpings stiftsbibliotek från folkskoleseminariet därstädes. (Sem.)

Båda dessa handskrifter äro paralleller till Rumskullaboken (Rk). Alla tre äro skrivna på samma papper, i samma format och bundna i samma slags pergamentsband. Innehållet är visserligen icke identiskt lika, beroende på senare tillägg som gjorts, men överensstämmelsen är mycket påfallande i avseende på dispositionen och den musikaliska traditionen, där samstämmigheten är fullständig även i detalj, så långt jag kunnat finna. Även i fråga om detaljer beträffande rubriker, marginalanteckningar o. d. är likheten så stor att alla tre hss måste anses härröra från samma källa. Även i fråga om pikturen likna de varandra. De äro dock ej skrivna av samma hand.

Hb och Sem torde vara något senare än Rk. I dessa båda är t. ex. finalis efter psalmantifonerna förtecknad med mensuralnotation, medan Rk brukar koralnotation. Podatus är i Rk tecknad på det äldre sättet med noterna på samma sida om »skaftet»; i Hb och Sem däremot på olika sidor.

I Hb finnes följande personanteckning:

Hunc librum cantus Propria manu scripsit Anundus Bergeri

Regnerus, sed devenit Anno 1631 in possessionem Olavi Emundi Smolandii corrijvillij 6 Marcis.

På första pärmens insida i Sem finnes antecknat:
Joannes Magni peninsulaus.

En närmare granskning av dessa hss måste anstå. Deras tillvaro understryker riktigheten av det ovan gjorda antagandet: att under Petrus Benedecti episcopat har ett målmedvetet arbete utförts inom Linköpings stift, med utgångspunkt i Linköpings domkyrka, för att bevara stiftets liturgiska och kyrkomusikaliska tradition, och att i den försvenskade gudstjänsten rädda den gamla kultsången i dess medeltida skick. En möjlighet föreligger här alltså för vår tid att få en fullständigt klar bild av huru gudstjänsten utfördes inom stiftet under Gustav II Adolfs tid och i vilken utsträckning tidegården levat kvar som sjungen tidegård. Dessa handskrifter utgöra paralleller till de för Ärkestiftet och Växjö stift år 1620, resp. 1623 tryckta sångböckerna.

Det vore därför önskvärt för det fortsatta utforskandet av Linköpings stifts tradition, som på många håll avviker från de andra stiftens, att någon av de refererade hss kunde utges, liksom, framför allt de medeltida förebilderna: Missalet och breviariet. Först då kan den stora frågan upptagas till behandling: Vilka internationella relationer ligga bakom Linköpings stifts liturgiska och musikaliska tradition? I vilken del av den västerländska kristenheten har Linköpings domkyrka hämtat de liturgiska och musikaliska impulserna, som kvarlevde till 1600-talets slut?

A. A.